Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

DÉPOT LÉGAL

LE DIRECTEUR GÉRANT

VOIX DU PEUPLE TIẾNG DÂN ANNAM

NĂM THỨ TƯ — SỐ 294 MỖI SỐ 5 xu 黃竿年六月初三日 NGÀY THỨ BẢY 28 JUIN 1930

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° 13316

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm . 6$00	6$ 00
Sáu tháng 3,00	3, 00
Ba tháng . 1,50	1, 50

Mua báo phải trả tiền trước. Thơ và mandat gửi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. Ai đăng quảng cáo việc riêng xin thương nghị trước.

TIẾNG-DÂN

聲民

LA VOIX DU PEUPLE

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

Chủ-nhiệm kiêm Chủ bút: Huỳnh-Thúc-Kháng

Quản-lý: Trần-Đình-Phiên

Nhà quản Đường Đông-Ba, Huế

Giây thông tin số 48

Giây thép: TIẾNG-DÂN — Huế

Bình là dùng để cứu dân không phải để hại dân.

THỜI-CUỘC TRUNG-HOA

SẼ RA THẾ NÀO ?

(MỘT LỜI DÃ ĐỊNH)

Nước ta với nước Tàu, địa thế đã tiếp giáp nhau, gia dĩ đồng chủng đồng văn, quan hệ trên lịch-sử đã và ngàn năm; dầu trên quốc tế đoạn tuyệt đã 50 năm nay mà cái dây dăng-díu, không dứt hẳn đi được. Nghiệm như trong khoảng Âu-hóa vài ba mươi năm nay, nước Tàu cứ động chút gì, đều có ảnh hưởng đến người mình, mà gần đây những cuộc nội tranh (Tưởng Phùng Diêm) trên các báo ta không ngày nào không nói đến. Thế thì xét qua cái kết quả đại cuộc nước Tàu sau nầy ra thế nào, cũng không phải là việc vô ích như ngồi bờ sông bên nầy mà xem lửa cháy bên bờ kia vậy.

Nói cho đúng thì tin tức các báo truyền sang bên ta, không lấy gì làm đích xác: chánh-phủ Tưởng thì nói về phe Tưởng, miền Bắc nói về phe Phùng, miền xau mình mà nói chuyện hư của kẻ khác, che trước dối sau, không cái gì gọi là thực chứng. Tuy vậy, bàn cờ đang đánh, người đương cuộc thường hay tối mắt, mà kẻ bàng quan trông thấy được rõ ràng; muốn biết nội dung thế nào, tưởng nên theo những lời của bọn dân Tàu đứng ra ngoài hai phái ấy mà đoán, thì có đúng hơn chăng.

Mới rồi một tờ báo Hoa-kiều có đăng một bài dã định về sau cuộc Phùng Diêm Tưởng đánh nhau. Bài ấy trung lập, không thiên về phái nào (có ý ghét Tưởng hơn nhưng đối với Phùng Diêm cũng không chút gì là tỏ ý tin nhiệm). Theo con mắt chúng ta quan sát thời cuộc nước Tàu thì lời dã định ấy là có giá-trị.

Đại ý bài nầy dã định hai cách:

Một là Tưởng được thắng. Hiện nay hai bên tương trì, thế quân lực địch, việc lính hơn thua không thường, chưa chắc Tưởng chiếm được nước toàn thắng, nên ta có thể đoán rằng Tưởng chỉ tạm thắng mà không có thể thắng trọn được. Vả lại, các quân đội phản Tưởng, dầu có bị thua, cũng thối lui mà giữ lại một cõi, không thể nào tiêu diệt cho hết được. Tưởng là một người ngày nay làm cái ổ cho trăm đều ác, Tưởng dã là tội ác chứa đầy, Tưởng một ngày chưa chết thì Trung-quốc không ngày nào được yên, thế là Tưởng mà thắng, kết quả không ích gì cho dân Trung-hoa.

Hai là Tưởng bại mà Phùng Diêm thắng thì tình cảnh thế nào ?

Gần đây chưa có trận nào đánh lớn, chúng ta không chắc là Tưởng thắng mà cũng không dám đoán chắc là Tưởng thua. Song độc-phu Tưởng mà thật thua thì ngoài Tưởng ra các lảnh-tụ quân đội, có phải toàn là người thiện không ? Đều đó chúng ta không dám đoán trước.

Cứ theo việc trước mà xem thì nhân vật trong đám quân-giới, không phải « hủ-hóa » thì « ác-hóa », không phải quân phiệt cũ thì quân phiệt mới, chung lưng và trở giáo, chỉ xem theo lợi hại riêng của mình mà không lấy đều lợi nước phúc dân làm chủ chốt. Nhóm hạng nhân vật ấy trong đồ Tưởng rồi, không đánh quyền đua lợi mà giết lẫn nhau hay sao ?

Hiện tình thế ngày nay, Tây-sơn và Cải-tổ, hai phái đánh nhau; Diêm Phùng, Phụng, Quế, quyền lợi xung đột nhau; ủng đảng và không ủng đảng đang chia rẽ nhau; không có mối gì là không khêu cái họa chiến tranh được. Nên ai mà nói rằng: Sau Tưởng đổ rồi, Trung-quốc được hòa-bình ấy là người chỉ trông ngắn thấy gần mà chưa rõ nội dung đó thôi.

Theo như đều quan sát của chúng ta thì sau đảo Tưởng rồi, Trung-quốc sẽ thành ra hai cuộc diện:

1° Một bên ủng đảng và một bên bất ủng đảng sẽ rẽ nhau mà chia ra hai phe Nam và Bắc như cuộc thế trước khi chưa Bắc phạt.

2° Các lảnh-tụ quân sự như Phùng Trương Diêm kế tiếp đánh nhau như Can-Trực, Phụng-Trực đánh nhau ngày trước, mà về một miền Nam, cũng chia phá rẽ cửa mà đánh xé nhau. Cái cuộc rắc rối không biết đến đâu là cùng.

Thời cuộc xu thế đại đề như trên, chúng ta cũng rất trông cho lời nói chúng ta may mà không nhằm.....

Ấy cuộc thế Trung-hoa như bài nói trên thì đám quân phiệt nội tranh nầy, ai lươn ai thua, cũng không phải là phước của dân Trung-hoa vậy.

Ôi ! cái họa giết người, chưa biết đến ngày nào là cùng ! Trông người lại gẫm đến ta, khiến cho những người lưu tâm vào thời cuộc, không sao không đau lòng vậy.

VÂN-NHÂN-ĐIỀN

MỘT VẾT Ô-ĐIỂM

TRÊN LỊCH-SỬ LÀNG VĂN NƯỚC TA

(Câu chuyện cột đồng Mã-Viện)

(Tiếp theo)

Tuy vậy gần đây cũng có bài vịnh Mã-Viện, mà tác-giả (không nhớ tên) có ý bào những bài của các văn nhân trước. Bài thi nầy nghe cũng rạch ròi:

我人崇拜馬將軍
丐點千秋不可聞
尚有雄心忘白髮
可堪對壘是紅裙
珠璫空掃藩籬人口
銅柱謹銘老將勳
豐鎬亦能成甚事
害蒼廿八走道君

Dịch:

Người mình sùng bái khéo làm thôi !
Vết xấu ngàn thu nghĩ khó chơi.
Tóc trắng hãi hùng quen nước một,
Má hồng giong ruổi cũng tay đôi
Ngọc trên lời bảng xe trơ đó; (1)
Đồng đúc công to cột ngã rồi.
Quốc-thước khoe tài ư đáng kiếp !
Đền mấy hàm tâm thiếu tên người (2)

(Vô danh)

Thi vịnh miếu Bà Trưng-vương, kỷ-giả nghe được một bài của một người trong đảng Cần-vương, tuy khí phách nhu nhược không được hùng dõng khẳng khái, song so với những đám văn-sĩ kể trên thì có vẻ xuất sắc hơn, vì nhân chuyện đồng-trụ làm đều xấu mà tỏ ý sùng bái bà Trưng:

可憐七十二城城
蠭卜君家姊妹兵
血戰未酬夫子誼
英雄不愧女王名
銅分故國情無限
石化今生恨未平
枯樹斜陽懷弔外
殘眉回首淚空零

Dịch:

Bảy mươi thành có ít gì đâu,
Rẽ chỉ [illegible] dây vốn mưu gian,
Anh hùng tưởng gái tiếng ngàn thu.
Đồng chia nước cũ tình khôn dứt,
Đá hóa thân nầy ruột vẫn đau.
Bóng xế cây già thêm miếu cổ,
Khóc đem giọt lệ rửa chân râu !

(Ph. Tr. M.)

Ấy đó văn nhân ta cũng không phải toàn người không biết điều quốc sĩ, nhưng về phần đông thì ca tụng Mã-Viện, viện lẽ sau nầy:

« Mã-viện là một người anh-hùng khẳng khái, lịch sử ông ta từ nhỏ đã có chí khí kiến thức, đến lớn ra giúp vua Quang-Vũ, làm được nhiều công-nghiệp lớn, không những là bậc công danh mà lại là bậc đạo-đức; xem như bức thư răn con người anh (có câu: Vẽ cọp không giống lại giống chó), cùng những câu danh ngôn: « Trượng phu cùng càng bền, già càng mạnh v. v.» đều đủ làm gương tốt cho người sau, nên người mình sùng bái, cũng không phải là quá đáng...»

Nói thế là lầm to, nghĩa là đối với cá-nhân kia, chớ đối với chuyện « cột đồng » là đều quốc sĩ chung, không thể viện lẽ ấy được.

Người Nhật-bản học Tàu, rất sùng bái đạo Khổng Mạnh. Một ông thầy giậy học hỏi bọn học trò rằng:

« Chúng ta học đạo Khổng-Mạnh, nếu như Khổng Mạnh hiện đương còn sống, đem quân Tàu sang đánh Nhật-bản ta thì ta đối phó thế nào ? »

Có anh học trò trả lời một cách khẳng khái rằng:

« Chúng ta cứ chống đánh lại, như vậy mới là không trái với cái học Khổng Mạnh, vì Khổng Mạnh giậy cho ta phải trung thành với nước ta.....» Người nhất học Tàu mà không chút tánh chất nô lệ người Tàu là vì thế.

Chuẩn theo lẽ nói trên thì Mã Viện dầu là anh hùng đạo đức gì gì, đối với nước ta cũng như An-Thạch đời Tống, Ô-Mã-Nhi đời Nguyên, Trương Phụ đời Minh, Tôn-sĩ-Nghị đời Tây-sơn; có công ơn gì với ta đâu! Thế mà Lý-Thường-Kiệt đánh Tống, Trần Hưng Đạo đuổi Nguyên, Lê-Thái-Tổ đẹp Minh, Quang-Trung đuổi Thanh, còn mấy bác văn nhân ta lại ca tụng cột đồng Mã-Viện ! Tâm lý trái nhau biết là bao nhiêu !

Chuyện cột đồng Mã-Viện là một chuyện; lại còn một chuyện nữa là chuyện Túy-Kiều: Túy-Kiều là một con đĩ nước Tàu, ông Nguyễn-Du nhân bản « Thanh-tâm tài-nhân » mượn cái tích ấy để ngụ tâm sự mình mà làm ra quốc văn. Như nói thưởng cái văn hay của ông Nguyễn-Du thì còn có lẽ, đến đem con đĩ Kiều kia ra mà tranh, mà ảnh, mà đề vịnh, mà tán dương, thì còn nghĩa lý gì ? (Chuyện nầy đã có bài « Chánh-học cùng tà-thuyết » của cụ Tập-xuyên đăng báo Hữu-Thanh, kỷ giả không phải nói nhiều.)

Ấy cột đồng Mã-Viện và truyện Túy Kiều là một vết ô điểm trong văn giới ta tỏ ra cái chứng làm trò rối cho người Tàu, cái hại đối với nhân tâm phong hóa không phải là nhỏ.

Ôi ! Lửa hồng cháy núi, đem gáo nước mà tưới vào; sóng lớn tràn đê, cầm nhánh lau mà ngăn lại, dầu ai có cho là không biết lường, kỷ giả cũng xin tuân theo lệnh ông thần lương tâm mà bày tỏ mấy lời và mượn bài thi dưới nầy làm kết luận:

Đừng để non sông chịu tiếng vu,
Phật nhà không lạy lạy thằng Ngô.
Cợi-đồng Mã-Viện xô chưa đổ,
Sông sắc Kiều-nương đắm lại sâu.
Ô điểm ngàn năm nhơ lịch sử,
Báo-chương phần nữa chuyện thanh lâu.
Con Hồng cháu Lạc kia ai đó ?
Đừng để non sông chịu tiếng vu. (3)

HÀ-HỮU-NHÂN

(1) Ông ta có chở xe ý-nhĩ 薏苡 về, bạn dèm kia lại vu cho rằng chở châu-ngọc về.

(2) Hàm tâm người công-thần vua Quang-Vũ đều có tên ở đền Vân-đài, mà không có tên Mã-Viện.

theo ông M. V. vinh Kiều

BỔ CHÍNH

Trong bài « Một vết Ô điểm » đã đăng số trước, tại câu thi e):

Tướng-phụ quên chết đánh hàng hải,
Tướng gái cầm quân khéo khuấy rầy

chữ khuấy rầy in nhầm là khuấn rầy. Vậy xin bổ chính.

Hạ-Nghị-viện Pháp lại thảo luận những việc biến-động ở Đông-dương

Arip. Paris 20 Juin

Chiều hôm thứ sáu, tại Hạ-nghị-viện lại thảo-luận tiếp những lời chất vấn về vấn-đề Đông-dương.

Ông Alexandre Varenne, nguyên Toàn-quyền Đông-dương, nhắc lại mọi lẽ mà ông vẫn chủ-trương là nên hợp tác với người bản xứ trong việc hành chính và nên lưu các quan võ biết tiếng bản xứ ở lại Đông dương.

Ông Candace tuyên ngôn rằng: Ông nói ở đây, không phải là chỉ thay mặt xứ thuộc địa ông làm đại biểu mà thôi đâu, nhưng ông lại còn do người Malgaches cử ra ngỏ lời tán dương cái trị khai hóa quảng đại của nước Pháp nữa. Ông có nói đến điều này: Khi nào các nước đồng minh gây ra những nỗi khó khăn về việc thông thương, thì nước Pháp cần phải làm thế nào để có thể kiếm những nguyên liệu ở các xứ mà nước Pháp đã [illegible] cho được thịnh vượng.

Ông Candace nói xong, Nghị-viện tạm nghỉ một lúc, rồi đến ông Thoumyre là nghị viên hạt Seine Inférieure lên diễn đàn.

Sau khi ông Thoumyre nói xong, thì Hạ-nghị-viện lại hoãn cuộc thảo luận đến ngày thứ sáu sẽ tiếp.

. . .

Các Nghị-viên về đảng Cấp-tiến Xã-hội trong Hạ-Nghị-viện đã quyết định không dự vào cuộc bỏ phiếu nay mai kết thúc cuộc thảo luận này.

Tư tưởng mới

CÁC THỜI-KỲ TRẢI QUA CỦA MỘT XÃ-HỘI

Tòa Kiểm-duyệt bỏ trọn một bài

V. L.

CHUYỆN HAY

DANH TỪ MỚI

Ở bên Á-đông về cách xưng đàn bà những tiếng trang nhã như tiếng « *Phu nhân* » 夫人 thông dụng đã mấy ngàn năm nay. Thế mà ngày nay Nữ-giới Trung-hoa về phái tân-thức 新式 khởi lên phản đối cái danh từ ấy. Báo Thượng-Hải mới đây có đăng rằng: có một hạng phụ-nữ tân-học, không chịu bọn đàn ông gọi họ là « *Phu nhân* », lấy lẽ rằng « *Phu nhân* » nghĩa là người của chồng, là đàn ông xem đàn bà như của riêng mình, không những nhục vụ nhân cách họ mà lại đeo cái sắc về Phong kiến. Ở thời đại Thanh-thiên bạch nhật trăm đều đổi mới nầy, không nên để danh từ ấy còn lưu hành trong xã-hội, nên nhứt quyết phản kháng.

Vế chẳng đàn ông xưng đàn bà là « *phu nhân* », thì đàn bà cũng nhận đàn ông là của riêng mình mà gọi lại là « *Thê nhân* » 妻人 (nghĩa là người của vợ); như vậy mới gọi là bình-đẳng.

Hiện đời nầy biết bao nhiêu danh từ cũ nên đổi mà bọn đàn ông không biết tự đổi, thì bọn chị em kia có gọi đám mày râu là « *thê nhân* » cũng không phải là quá đáng.

Hay chuyện

THỰC-NGHIỆP

Phép nuôi thỏ

Thú-y: NGUYỄN-TRỌNG-TRỨ

(Trích trong sách « Phép nuôi thỏ » sắp xuất bản)

Đồ ăn

(Tiếp theo)

Vi-ta-minh

Vi-ta-minh là chất gì ? Vi-ta-min là những chất tối cần cho sự sinh hoạt. Hễ đồ ăn của súc vật thiếu vi-ta-min thì nó phải chết hoặc không lớn được.

Ta hãy coi sau đây sẽ rõ:

a/ Nếu giã gạo kỹ cho hết hẳn cám rồi lấy gạo đó cho chuột ăn thì đến ngày thứ 59 thấy chuột bị tê, đi không được. Đến ngày thứ 63, nó sút cân mất 40 phần trăm, rồi chẳng bao lâu thì chết.

Bệnh đó ở nước ta thỉnh thoảng cũng thấy; người nào quen ăn gạo máy thì dễ mắc phải.

b) Nếu đem nấu đồ ăn thực chín, nấu lâu tới 120 độ, trong nửa giờ, rồi lấy toàn đồ ăn đó cho chuột ăn thì nó cũng mắc bệnh; nó ăn không được, lông xù ra, chân sưng, rồi chết.

Có nhiều thứ Vi-ta-Minh

1° Có thứ thì làm cho khỏi hư cốt đó là Vi-ta-minh A. Thứ nầy thường có trong mỡ súc vật, trong bơ, sữa, trong dầu gan cá thu, trong lòng đỏ trứng, và trong rau cỏ tươi. Trong cà cải, dầu-lạc và dầu dừa không có Vi-ta-minh đó.

2° Có thứ ăn vào khỏi thiếu và khỏi liệt. Thứ ấy gọi là Vi-ta-minh B. Trong gan, óc, cải bắp, cám, trứng, và các loài ngũ cốc, còn nguyên vỏ thường có nhiều thứ Vi-ta-minh đó. Còn thịt bột gạo, và đồ ăn nấu chín thì không có.

3° Có thứ ăn vào khỏi bệnh « xit-co-buýt » (scobut). Mắc phải lệnh nầy thì đau các đầu xương, lợi răng hay chảy máu, và mỏi mệt lạ thường.

Thứ Vi-ta-minh đó gọi là Vi-ta-minh C. Trong quả cam, quả chanh, củ cải, bắp cải và rau cỏ tươi thường nhiều Vi-ta-minh C.

Coi đó biết rằng: nếu trong đồ ăn có mệt ít cám và rau, cỏ tươi thì có đủ được cả ba thứ vi-ta-minh.

Ông Bác-sĩ Portier ở bên Pphá đã dùng thỏ để thí-nghiệm về vấn-đề Vi-ta-minh rất kỹ. Ông nói rằng:

a) Thỏ mới đẻ nếu cho bú toàn sữa đã đun sôi thường mau chết lắm.

b) Thỏ con đã được bể chín nhật mà cho ăn toàn rau cỏ nấu chín cũng chỉ sống được 11 hoặc 17 hôm.

c) Nếu đồ ăn của thỏ đẻ không Vi-ta minh thì trong sữa nó cũng không có. Bởi vậy, thỏ đẻ cần ăn cám và rau cỏ tươi để con nó khỏi thiếu Vi-ta-minh.

d) Còn thỏ lớn, nếu đồ ăn của nó thiếu vi-ta-min thì nó cũng vẫn mạnh như thường. Nhưng chúng nó hay ăn lẫn phân của nhau. Đó là bởi lẽ nầy: trong ruột thỏ lớn có một khúc có thể sinh ra chất vi ta-min; vi-ta-minh ấy lại theo phân mà ra ngoài. Vì thế, thỏ ăn lẫn phân của nhau mà có thể bổ cứu cho sự thiếu vi-ta-min trong đồ ăn. Cách chúng nó ăn phân đó nguy hiểm lắm: Những bệnh truyền nhiễm và bệnh sán « cốc xi di » có thể lan ra rất mau.

Ông Portier lại nói: thỏ con khác thỏ lớn là ruột nó không có thể sinh ra chất vi-ta-minh. Bởi vậy đồ ăn thiếu vi-ta-minh thì thỏ con mau chết.

Coi ở trên đã hiểu phải cho thỏ ăn nhiều thứ rau cỏ tươi. Nên cho nó ăn lúa còn nguyên vỏ; hoặc đừng giã kỹ cho khỏi mất cám vì trong cám có nhiều thứ vi-ta-min B.

Trong cỏ khô có ít chất vi ta min. Nhất là cỏ khô mà màu không được xanh, hoặc để dành không cẩn thận thì lại càng ít chất vi-ta-minh lắm. Vậy đừng lấy toàn cỏ khô cho thỏ đẻ ăn. Nên trộn một phần cỏ khô với hai, ba phần cỏ tươi là vừa. Phải biết rằng: vì độ nắng quá, rau cỏ tuy vẫn tươi mà chỉ có ít chất vi-ta-minh thôi, vậy khi đó phải cho thỏ ăn nhiều rau cỏ tươi mới được.

Có nên cho thỏ uống nước không ?

Nhiều người cho thịt thỏ là hôi, nên không thích ăn. Họ bảo đó là bởi thỏ ở chuồng bẩn. Điều ấy cũng có lý. Song còn lẽ nầy nữa: Khi thỏ ăn, các chất bổ tiêu vào

ANNAM LỊCH SỰ
HÃY NÊN
HÚT THUỐC LÁ JOB

mạch máu. Cùng với các chất bổ đó, lại có nhiều chất khác cũng qua máu, như những chất độc trong thân thể, hoặc những chất làm cho thịt có mùi, các chất đó dễ ngấm vào thờ thịt ; bởi thế thịt kém ngon. Nếu cho thỏ uống nước nhiều thì những chất ấy đi theo nước tiểu mà bài tiết ra ngoài. Nhờ vậy thỏ được ngon thịt.

Thỏ con, thỏ chửa và thỏ đẻ cần uống nhiều nước. Nước đó dùng để làm ra sữa và bắp thịt. Trong bài thử đó có đến 70, 80 phần trăm nước. Lúc chúng nó ăn cỏ ăn bờ, nghĩa là đồ ăn có nhiều chất đạm thì chúng nó lại uống nhiều hơn nữa. Ở bên Mỹ người ta đã nghiệm biết rằng : bao giờ bò ăn khô dầu thì nó uống nước nhiều gấp hai lúc thường. Bởi vậy, nếu cho thỏ ăn thịt vụn hay khô dầu thì phải cho nó uống nhiều nước.

Nói tóm lại, nên cho thỏ uống nước là hơn. Bao giờ cũng nên để một chén nước sạch ở trong chuồng, con nào cần uống thì đã có nước sẵn, còn con nào không uống thì thôi.

. . .

Những đồ ăn không nên dùng.

Đừng cho thỏ ăn những thứ này bánh tây (bánh mì) mốc, cám để dành đã lâu, rau cỏ hấp hơi. Lá cây khoai tây và lá cây cà chua cũng không nên dùng, vì nó làm cho thỏ phải quỵ còm. Còn lá cây su-phờ-lơ thì thỏ con ăn vào thường sinh bệnh mà thỏ lớn ăn lại không việc gì.

(*Còn nữa*)

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

HUẾ

Học-sinh Nhật-bản đến Huế

Một toán học sinh trường Tung Wen-ở Thượng-hải, du-lịch Viễn-đông, đã ghé Huế hôm 23 vừa rồi.

VINH

Lời sức của quan Tổng-đốc

Vì mấy lúc nay ở Nghệ-an có xảy ra nhiều việc lộn xộn nên ngày 8 Juin quan Tổng-đốc có tờ thông sức và yết thị, trích sao này :

« Xét trong tỉnh hạt, từ ngày 1er Mai đến nay, họn bình dân tụ họp đến 4, 5 trăm người, có khi đến 1000 người, kéo nhau đi thẳng đường làm ồn ào cũng có, tới nha-môn yêu cầu cũng có. Tại tỉnh đã thương tư trình lên thượng hiến xét nghĩ, nay thừa quan Cơ-mật Viện-trưởng đại-thần và quan Khâm-sứ đại-thần phúc thị rằng : « Nếu thật là đồng dân có nguyện vọng gì thì phải do tổng lý cùng những người tỉnh hạt hội đồng và nhân dân đại-biểu chuyển đạt lên cho chánh-phủ, nếu làm sự ồn ào lộn xộn thời xin những khoản gì đều bác khước hết, mà rồi cái tội tạ sự tụ chúng lại không tránh khỏi bình hiến được. Còn như nhân đó mà tỏ ra ý khinh ngạnh, có đều phương ngại đến việc trị an, thời tất phải dùng đến binh lực để tiễu trấp.

Vậy nên phải hiểu sức cho dân biết mà tuân. »

. . . . . .

Tòa Kiểm-duyệt bỏ

Hoa-hạ

Tòa Kiểm-duyệt bỏ

Qui-Khánh

QUẢNG-BÌNH

Chết một mạng thành hai

Đêm hôm 4 Juin vừa rồi khi 2 giờ sáng có một chiếc đò bị đắm tại làng Minh-cầm, huyện Tuyên-hóa. Hỏi ra thì là chiếc đò đi đong bắp về ; trong đò cả đàn ông đàn bà 16 người, mà thoát mạng được 15 người, chỉ có người vợ anh P. có thai bị thiệt mạng !

Có phái quan về khám mai táng, anh chủ đò còn bị giam chưa thấy xử ra thế nào.

Tham thì thâm, mong quan trên cho anh đó một bài học cho xứng đáng.

Tr-h-T

QUẢNG-NAM

Xét nhà

Hôm 20 tháng 5 Annam vừa rồi, có phái tỉnh và phủ về xét nhà Thất Sâu, thường gọi là Chánh Sâu, ở làng Phụng-sơn tây, tổng An-Thái, Thăng bình. Phái viên có hơn vài chục người, cấm người trong nhà không được đi xộn rộn, rồi bắt một con nhỏ đem chìa khóa đi mở các tủ hàng để khám. Không có vật gì quan-hệ.

Có một đều lạ là nhà này xưa nay vẫn là một nhà từ bản ở xứ nhà quê, ngoài việc ích kỷ ra không có chuyện gì, thế mà cũng bị nghi mới buồn cười cho chớ !

Tào-tháo

BẮC-KỲ

HANOI

Lại hỏi Ký-Con nữa

Sớm hôm 17 Juin ông Hội-trưởng Hội-đồng đề-hình lại đem ban-trưởng ban ám-sát V. N. Q. D. Đ. Ký-con ra hỏi một lần nữa.

Ký-con vẫn khai y như mấy lần trước. Về vụ ám-sát Phạm-huy-Dương Ký-con vẫn khai cho Văn-du và cũng nói rằng nếu như không bắt được Văn-du thì Ký-con chịu hết cả trách-nhiệm về những vụ ám-sát vừa rồi.

(A. P. I. 18 Juin)

Tại Hỏa-lò

Giải 128 người đi Côn-đảo

Hôm 19 Juin chuyến tàu Claude Chappe đã chở đi Côn-lôn một trăm hai mươi lăm người tù chính trị do Hội-đồng đề-hình và Tòa-án các tỉnh kết án.

Những tội-nhân ấy đến Côn-lôn rồi chờ sẽ giải đi Guyane.

(Đ. P. 19 Juin)

Cô Giang tự tử

Cô Giang tức là là Nguyễn-thị Giang em ruột cô Nguyễn-thị-Bắc tức cô Giáo (cô Bắc bị Hội đồng Đề-hình họp ở Yên bái ngày 28 Mars kết án đi đầy chung thân, và là tình nhân lãnh tụ Việt-Nam-Quốc-Dân Đảng Nguyễn-thái-Học. Hai chị em cô Giang đều quán tại Bắc giang. Từ ngày quen Nguyễn-thái-Học, vào đảng Việt-Nam-Quốc-Dân hai cô rất hết lòng với đảng và đã giúp đảng được nhiều việc lắm.

Một mình cô Giang đã rủ được biết bao nữ đảng viên cho đảng, cô lại là người quyên tiền rất đắc lực của đảng. Theo lệnh Nguyễn-thái-Học cô đã từng lên Yên-bái cùng ở với cai Thuyết (cai Thuyết vừa mới bị xử tử tại Yên bái lần trước), để lập ra binh đoàn của Việt-Nam-Quốc-Dân-Đảng.

Cô được đảng bộ trung ương tin nhiệm lắm, nên những việc nguy hiểm và quan trọng nhứt thường giao cho cô làm. Cô cũng có làm rất nhiều bom, rồi chỗ chỗ nầy sang chỗ khác một cách rất bí mật tài tình.

Từ ngày xảy ra việc Yên bái đến nay, sở Mật thám vẫn hết sức tầm nã cô, nhưng cô lúc thì ăn mặc giả trai, lúc lại ăn mặc theo cách gái nhà quê, nên tuy lẩn quẩn trong xứ mà mật-thám không biết được tin tức chút nào hết. Trước kia có nghe tăm dạn nhưng lại bắt hụt.

Theo sự điều tra của các nhà chuyên trách thì hôm xử tử Nguyễn thái-Học và 12 yếu nhân trong V. V. Q. D. Đ. cô có ở Yên-bái ; sau khi chôn cất xong cô đến thăm mả tình nhân và các bạn đồng chí, rồi mới về Vĩnh-yên.

Sáng ngày hôm 18 Juin có người mật báo với quan Phủ Vĩnh-Tường, tỉnh Vĩnh-yên rằng Cô Giang mới về qua làng Đồng-ky thuộc phủ ấy.

Quan phủ thân hành đem lính tráng đến đó vây bắt. Cô tự biết thế mình khó lòng tránh khỏi, nên cô tự tử.

Cô bèn rút súng lục giắt trong lưng ra, kề vào mang tai mà tự bắn. Viên đạn thấu từ mang tai vào ở trong sọ. Cô khi chết, mình bận áo trắng, trong có hai cái áo lót mình, trên đầu vấn khăn đại tang.

Khi chết rồi, các chức dịch trong làng bèn khiêng thi thể cô vào đặt nằm trong một cái lều tranh cách chỗ cô tự tử chừng năm thước, lấy phên và chiếu mà che lại.

Khi quan Phủ Vĩnh-Tường thấy cô đã tự tử rồi, liền sai người phi báo cho sở Mật thám Hanoi biết. Từ hồi 9 giờ sáng hôm qua 19 Juin sở Mật thám đã phái người giải Nguyễn-văn-Khôi tức Thanh-Giang, Nguyễn-xuân-Quế và Nguyễn văn-Toại tức Đỗ-Thủy, cho đòi thân nhân cô lên làng Đồng ky để mở cuộc điều tra và nhận-diện. Lại có dựng thi thể cô lên để chụp nhiều bức ảnh.

Khám xét xong, vào khoảng 12 giờ trưa. Các quan đã ra lệnh cho đem táng thi thể cô Giang ở ngay địa phận làng Đồng-ky là nơi cô vừa tự tử đó.

Theo tin các báo ngoài Bắc

Lại thêm một hội kín nữa

Sở Mật-thám mới khám phá được một cái hội kín nữa ở Bắc-giang. Người đứng chủ trương hội kín nầy có lẽ tên là Nguyễn-tất-Dinh.

11 người tình nghi đã bị bắt.

(F. I 21 Juin)

Hai người thiếu nữ bị bắt

Theo lệnh quan Công-sứ Tuyên-quang, sở Sen-dầm đã bắt hai người thiếu nữ, một người tên là Nguyễn thị Hoa 18 tuổi và một người tên là Nguyễn thị Phùng 17 tuổi.

Hai người thiếu nữ nầy đương ẩn núp trong nhà một người Nam, nghe đâu như định trốn sang Tàu.

NAM-KỲ

VĨNH LONG

Tòa án Vĩnh long xử tiếp mấy vụ lôi thôi

(Tin A. R. I. P. 19 juin)

Hôm 18 Juin Tòa-án Vĩnh-long đã họp để xử tiếp mấy người bị bắt trong vụ lôi thôi vừa rồi : 2 người bị 5 năm tù và 5 năm cấm lưu trú ; 3 người bị 5 năm tù ; 5 người bị 3 năm tù v. v.. ; người bị phạt nhẹ nhứt là 2 tháng tù ; một người bị 3 tháng tù được án treo ; 6 người được tha.

MỸ-THO

(Tin A. R. I. P. ngày 19 juin)

Tòa án Mỹ tho xử 9 người

Tòa án Mỹ tho, ngày 18 Juin xử 9 người ở Tân an bị buộc tội làm rối loạn, kêu án từ 5 năm tù và 3 năm cấm lưu trú đến 4 tháng tù. Có một người được tha.

Bom nổ

(Tin A. R. I. P. 19 juin)

Lúc 3 giờ chiều hôm 16 Juin, một quả bom nổ ở gần bến đò Nga Nam, làm bị thương hai người. Đã mở cuộc điều tra.

Tin Arip ngày 20 Juin nói : Vì việc bom nổ đó, nhiều nhà bị quan Nam tỉnh nghi, bị xét nhưng không được kết quả gì.

DI ÊN-ĐÀN

LỄ KỲ-PHÚC
Ở CÁC LÀNG

Thời-đại ngày nay là thời-đại nhân-quyền phát-đạt, hầu như trên mặt địa-cầu không có nơi nào không tràn đến, khiến cho những cái thuyết thần tiên ma quỉ tự mấy đời truyền lại gần như không chỗ đứng chưn. Thế mà ở nước ta, nhất là về xứ Trung-kỳ, trong chốn thôn-quê, năm nào tháng nào cũng nghe câu chuyện cúng thần đơm quỉ trống chiêng om ỏi, cờ biển nghênh ngang, tốn công hao của không biết bao nhiêu mà kể : Sốt rét, cúng ! Dịch-tả, cúng ! Người chết, cầu ! đại hạn, cầu ! thâm chí khi không việc gì thì lại cúng tế để cầu phúc !

Kể các lễ cúng tế trong một năm thì nhiều lắm, song lớn nhất là cái lễ kỳ-phúc về kỳ tháng sáu sắp tới đây. Độ nầy ở các làng đã thấy bàn bạc góp tiền mua đồ tế vật : làng lớn thì trâu, bò, lợn nhiều ; còn làng nhỏ nữa cũng mất xôi, rượu, hương vàng trầu cau một ít, lại thêm.... Lấy số ít nhất mà tính, mỗi làng cũng phải tốn đến 50$. Một làng như thế thì cả xứ Trung-kỳ, số bạc sẽ tới bao

. . . *má hồng,*

TÓC XANH

DẦU BA-CÔ

VIỄN-ĐỆ ĐỒNG-HỚI

Thuốc

mà ông già bà lão thường dùng

cho là thần hiệu ?

THAM-THIÊN-ĐƯỜNG

CHỈ CẬY NƠI MÌNH

(PHIÊU-LƯU VÀ XÃ-HỘI TIỂU-THUYẾT)

Tác giả : HECTOR MALOT
GIANG-HA *dịch* :

Số 50

Chương thứ hai mươi tám

(Tiếp theo)

Con Bê-rin làm y như lời dặn bảo. Khi nhìn kỹ nhắm chỉ gai rồi nó nói :

« Màu đỏ.

— Đưa cái nhắm gai ta xem thử. »

Ông Vũ-phần lấy nhắm chỉ gai, để gần mũi ngửi : « Mầy nói trúng đó, thứ gai nầy phải màu đỏ. Mầy thử ngửi mà coi, mùi nó giống như mùi đường nấu phải không ? Cái mùi ấy là rằng gai ấy trước kia họ xông trong lò, bị cháy nên mới có sắc vàng. Vậy cái mùi với cái sắc phải hiệp với nhau, vì thế mà ta tưởng có thể bằng như lời nói của mầy.

Bây giờ mầy hãy lại đường Va-gôn kia lấy một nhắm gai khác. »

Lần nầy con Bê-rin nói màu gai nầy xanh.

« Xanh cũng có hai chục màu xanh ; cái màu xanh mầy thấy đó giống như màu gì ?

— Giống màu lá cải su ; nhưng lại có nhiều chấm đen nữa. »

Ông Vũ-phần bảo đưa cái nhắm gai cho ông ; nhưng ông không ngửi như lần trước mà lấy tay bóp tức thì mấy sợi gai kia gãy ra.

« Gai nầy hãi còn xanh quá, và khi vào bao phải bị ước. Lần nầy mầy nói cũng trúng đó. Ta vui lòng có thể dùng đến mầy được. »

Ông Vũ-phần cứ đi xem xét như vậy từ làng nầy qua làng khác. Sau hết đến làng Thành-Bi-boa thì ông ở lại lâu hơn vì ở đó có công việc dựng máy của mấy người thợ Anh, ông cần phải xem xét công việc ấy nhiều.

Khi ông Vũ-phần đến làng Thành Bi-boa rồi, thì cũng như đến mấy làng khác, cái xe kia đậu để lại dưới gốc một cây đề. Ghy-giôm đáng lẽ phải đứng kề bên ngựa để coi ngó, nhưng lại cột ngựa vào gốc cây rồi rông vào trong xóm, trong ý nói bề chi cũng về chỗ xe đậu trước ông Vũ-phần. Nhưng hôm ấy Ghy-giôm lại gặp một người bạn rủ nhau đánh chén, trong một cái quán rượu nọ, quên mất thì giờ làm ; khi ông Vũ-phần muốn đi về thì không thấy Ghy-giôm mà bảo đánh xe. Ông đốc Bơ-noa cho đi tìm Ghy-giôm cả buổi mà không được. Nhưng một chặp lâu mới thấy Ghy-giôm ở đường xa đi lại, ngả nghiêng ngã ngửa. Ông Vũ-phần nghe cái bước nó đi, bước nhẹ bước mạnh, bằng biết là thằng nầy tay rượu. Ông Bơ-noa thấy vậy lại xin để mình đánh xe cho ông Vũ-phần về đến Mô-ra-cua chớ để cho thằng khốn nạn ấy thì sợ ngụy hiểm lắm. Ghy-tôm nghe hỏi liền sân si với ông Bơ-noa. Ông Vũ-phần đương giận nói ngay :

« Im đi ! kể từ bây giờ ta không nhận anh làm cho ta nữa. »

Ghy-giôm vừa muốn mở miệng thì ông Vũ-phần nói tiếp :

« Thôi được để con nhỏ nầy thay đỡ thằng say rượu đó cũng được.

— Nó có biết đánh xe không ? ông Bơ-noa hỏi.

— Cha mẹ nó lúc trước cũng có cái xe đi bán dọc đường. Nó đã đánh nhiều lần rồi, vả lại con ngựa Cô-cô nầy hiền như con chiên, miễn là đừng xô nó xuống hố thì được, chớ không khi nào nó lại tự đi xuống hố đâu. ?

Khi lên xe rồi con Bê-rin ngồi bên cạnh ông Vũ-phần trong lòng những hồi hộp vì cái trách nhiệm nặng nề của nó.

Về đến Mô-rô-cua người ta trông thấy chiếc xe của ông Vũ-phần hôm nay lại để cho một đứa con gái nhỏ đội mũ rơm, bận tang phục, cầm cương ngựa, và đánh xe một cách khôn ngoan không cho chạy hung như Ghy-giôm mấy lúc, thì ai cũng lấy làm lạ mà không biết vì sao Ghy-giôm phải bị đuổi. Ai cũng ra cửa đứng ngó, hỏi han với nhau, vì ở trong làng ít người biết con Bê-rin và nhứt là ít người biết cái địa vị mà ông Vũ-phần đã đặt nó vào. Thím Zê-nô-bi cũng đương đứng thì thò với mấy người khác ở trước cửa bà Phờ-rân-xoa. Khi thấy con Bê-rin ngồi cầm cương xe cho ông Vũ-phần thì dơ tay lên trời mà sửng sốt ; nhưng khi cái xe lại gần thì liền dịu nét mặt mà cất giọng chào rất ngọt ngào :

« Chào ông Vũ-phần, chào cô Ô-rê-li ! »

Cái xe qua rồi thì thím Zê-nô-li xây lại thuật chuyện con Bê-rin cho chúng nghe rồi thêm rằng Bê-rin trước ở trọ nhà mình và sau nhờ mình nói với ông Ta-luôn công cuộc của nó. Nhưng bà Zê-nô-bi đã nói những gì với ông Ta-luôn ? Bà kể lại đều khác hết và lại còn thêu thùa ra nhiều chuyện, làm cho cái lịch sử của con Bê-rin trở nên một quyển tiểu thuyết, rất ly kỳ truyền ra khắp trong vùng Mô-rô-cua không ai là không biết.

Khi đi đến sở, ông Ta-luôn chạy xuống trước thềm để đón ông Vũ-phần, nhưng ông không trông thấy Ghy-giôm nên lấy làm lạ bèn hỏi :

« Vậy chớ nào Ghy-giôm ?

— Đã bị đuổi vì bệnh nghiện rượu rồi.

— Tôi cũng đoán rằng ngài đã định đuổi nó đã lâu rồi.

— Thật thế. »

Mấy tiếng « tôi cũng đoán như ngài » là mấy tiếng đã tạo thành cái địa vị ngày nay của ông Ta-luôn. Ông Ta-luôn là người rất xảo quyệt dùng hết cách để cho chủ tin rằng mình là hết sức trung thành và hết lòng với chủ, không những làm y như lời chủ giạy mà còn đoán cái ý của chủ mà làm theo nữa kia. Vậy nên mỗi khi có chuyện gì nói với chủ thì ông Ta-luôn cứ câu nào cũng khởi sự mấy chữ :

« Tôi đoán chắc ngài đã muốn như thế .... »

Về phần ông Vũ-phần thì cũng đã hiểu chân cái tâm-lý của ông Ta-luôn, nên mỗi khi chỉ trả lời vắn tắc : « Thật vậy »

(*Còn nữa*)

nhiều! Trong xứ Trung-kỳ không biết đích có bao nhiêu làng, nhưng hãy xin lấy số ít nhất mà tính, thì mỗi phủ huyện cũng có 50 làng, mỗi tỉnh có 5 phủ huyện, thế là trọng một tỉnh có 250 làng. (xin kể 12 tỉnh thôi) thế là có 250×12 3000 làng, thì số tiền sẽ tới (50$× 3000) 150.000$! Một số tiền to tát như vậy, nếu đem ra mà trù việc công-ích công-an thì ích-lợi biết chừng nào! Chỉ vì ngọn đèn chân-lý chưa soi thấu vào những cái óc cựu hủ kia, nên nỗi đành tâm đem nước mắt mồ hôi mà bỏ vào chỗ không đâu cả, để chẳng ích gì, mà mối hại lại rành rành trước mắt.

1) Ở chốn thôn-quê, sự ăn uống xem còn hệ trọng lắm. Những bọn vênh váo ở trong làng cũng còn tranh ngôi tranh thứ, đành xôi đành thịt nhau luôn, có khi vì chén rượu chén chè mà đập đánh nhau đến nỗi đem nhau đi kiện tốn trăm tốn chục, nghĩ cũng đáng buồn.

2) Một kỳ tế lễ như thế, giết hại biết bao nhiêu súc-vật để giúp ta trong việc cày bừa. Trâu to bò sức, hằng năm thấy chết không biết bao nhiêu, mà ông thần kia lại còn theo mà bóp nữa, hỏi giống súc-vật kia có tội tình gì?

Phúc có tề cầu được không? Nếu ta hằng ngày làm đến ngang trái, ông thần có thể ăn của lót ta mà giáng phúc cho ta không? Bị con bảy mau mau tỉnh ngộ lại, chỉ tin cậy lấy cái lòng thành thật của mình mà tỉnh giảm bớt những sự hư phí vô-ích đi để lấy tiền mà lo về việc công-ích như sửa sang đường sá cho tiện việc thông thương, lập nhiều học đường cho con em học tập, giúp bà con trọng lúc bị nạn, lập nhà thương, nhà dẻ cho dân sự được nhờ, nếu những việc công cọng nói trên mà bà con chịu nhiệt-thành như việc cúng tế thì dân ta lo gì không có ngày được thịnh-vượng. Kinh-thi có câu:

« Không nên làm đều vô-ích mà hại đến việc có ích ». 不作無益害有益. Xin dẫn câu ấy làm kết-luận.

Mọi rủ Tiên

NHIỀU NGƯỜI BỊ:

PHÒNG-TÍCH

Bịnh Phòng-Tích đàn ông, đàn bà sức kém thường hay bị, nhất là tự 25 đến 50 tuổi hay bị lắm, vì cơm no, rượu say, vội hạp tinh-dục hoặc ăn xong đi ngủ hay tắm ngay nên thọ bịnh gọi là Phòng-tích. Khi thọ bịnh, thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực, cơm không muốn ăn, ăn thì hay ợ, thường đau lưng, đau lưng, chân tay mỏi-mệt. Bị lâu năm sắc mặt vàng, da bụng đầy.

Mới bị uống 1, 2 liều, lâu 4, 5 liều, uống không công phạt, chứng bịnh ắt thấy dễ chịu hoặc khỏi ngay.

Mỗi liều chia hai bận uống, giá: Op. 40

VŨ-ĐÌNH-TÂN, 178 bis, Route Lachtray, HAIPHONG.

ÂN-TỨ Kim-tiền năm 1926

TRUNG-KỲ CHI-ĐIỂM:

HUẾ: Vinh-Tường, commerçant phố Gia-Long;
TOURANE: Trần-thị-kiêm-Huyền avenue du Musée;
TOURANE: Nguyễn-thị-Huệ, phố Đỗ hữu-Vị;
NHATRANG: Mộng Lương Thư-Quán;
TAM-QUAN: Hiệu ông Đội Chấn;
QUANGNGAI: Nguyễn-ngọc-Anh, Thạch-Trụ, Mộ Đức;
QUANGNGAI: Chế-Hoàng à Sông-Vệ;
VINH: Sinh-Huy, phố Gare

Khắp hạ kỳ có Đại-lý bán cả.

VIỆC THẾ-GIỚI

Á-ĐÔNG

TRUNG-HOA

Cuộc Hội-nghị bốn Tỉnh-tự ở Bắc-bình

Một tờ báo Tàu có đăng tin rằng ở Bắc bình lấy việc đảng bàn mãi không thành, khiến cho ai nấy đều phải thất vọng, hiện đã định ra một cách mới, do Lý-tích-Cầu điện bồi ý-kiến Uông-Cách-ấy là mở cuộc hội-nghị đảng thống, do thổ-lĩnh là phái là Uông-tinh-Vệ, thổ-lĩnh hữu-phái là Hứa-sùng-Trí, hai thổ-lĩnh quân-sự là Diêm-tích-Sơn và Phùng-ngọc-Tường mở cuộc hội-nghị bốn Tỉnh-tự, rồi do bốn người cùng đứng tên, lấy Uông-tinh-Vệ đứng đầu, phát biểu lời tuyên ngôn công bố việc đảng, việc chính và hết thảy mọi việc.

Nam-kinh bị chia rẽ Hán-khẩu chống

Thượng-hải 18 Juin. — Có tin đồn rằng Nam-kinh đã bị tách-riêng ra với Hán-khẩu. Tin nầy nếu thật đích-xác thì rất quan-hệ vì như thế thì thế-lực quân chính-phủ sẽ bị phân chia mà Bắc quân sẽ thắng.

Trường Sa (Tchang Cha) bị chiếm

Một người ở Trường-Sa về có nói chuyện về tình hình trong thành sau khi bị quân Quảng-tây chiếm-cứ:

« Từ khi quân Quảng-tây đến chiếm, quang cảnh trong thành rất yên ổn. Các cửa hàng cũng cứ mở như mọi ngày, và không có gì lộn xộn.

Tuy không rõ được xác thực quân số Quảng-tây là bao nhiêu, nhưng số quân đã vào trong thành cũng ước được 20 000, còn quân đóng ở ngoài thành cũng được 30 000 người. »

Việc bảo vệ kiều dân

Bắc-bình 18 Juin. — Mới rồi đây các nhà đại-biểu các liệt nhứt cường là mấy nước Nhựt, Anh, Mỹ đã cùng nhau họp một kỳ hội-đồng tại Sứ-quán Anh, để bàn về cách bảo-vệ tài-sản và tính mạng của kiều dân họ trú ngụ tại Bắc-bình.

Khi hội-nghị đã quyết định những phương pháp đưa kiều-dân lần lần về nước không cần phải báo tin cho Nam-quân hoặc Bắc-quân biết nữa.

Các đại-biểu lại định rằng nếu có cần kíp thì lại hội họp lại và đại-biểu nước nào cứ đánh giây thép về cho nước ấy rõ.

(Theo Fr. Ind. 20 Juin)

ẤN ĐỘ

Bom nổ tứ tung

Imp. Bombay 19 Juin. — Tình hình ở biên-giới về phía tây bắc xem càng ngày càng ngại lắm. Bọn Afridis cố trả thù cho những người mới bị mấy chuyến tàu bay vừa rồi làm thiệt mạng.

Rất nhiều bom ném trong các thành-phố Bắc-Ấn, nhứt là ở Lahore và Amritsar.

Ba-Lạc-Sĩ-Đăng (Palestine)

Biến động

Impartial. Jésusalem 18 Juin — Vì giết ba người can phạm về tội giết người trong cuộc xung đột A-rập và Do-thái năm ngoái ở Jaffa nên các hàng buôn đều đóng cửa để phản đối.

Cũng có biểu tình. Lính cảnh-sát đến đẹp, có một người lính bị một ; lưỡi dao đâm vào vai. Người ta sợ còn có biến động khắp Ba-lạc-sĩ-đăng nữa.

ÂU-MỸ

Quan Thống-soái mới xứ Đông-Dương

Arip. Tin Paris 18 Juin. — Quan Thống soái Billotte, chưởng binh đoàn thuộc-địa thứ ba, qua làm Tổng-thống binh vụ ở Đông-dương thay cho quan Thống-soái Aubert sắp về Pháp nghỉ.

Tòa án hạt Seine xử vụ rải truyền đơn Cọng-sản

Tòa án Trùng-trị hạt Seine xử vụ rải truyền đơn Cọng-Sản; kết án: 4 người bị 8 tháng tù và 2000 quan tiền phạt; 4 người bị 2 năm tù và 2000 quan tiền phạt.

Tổng hội học sinh Đông-dương

Tổng hội học sinh (association générale des Etudiants indochinois) bị buộc vào tội tuyên truyền chủ nghĩa cách-mệnh tại thuộc-địa và xúi dục thuộc địa nổi lên chống cự với quyền thực dân của nước Pháp. Tòa Trùng-trị hạt Seine xét việc bãi Tổng-hội đó, hoãn 8 ngày sẽ quyết định.

Một người đàn bà Nga bị đuổi ra khỏi đất Pháp

Arip Paris 19 Juin — Sở Mật-thám mới bắt đuổi khỏi đất Pháp một người đàn bà Nga chuyên việc viết truyền đơn và báo để cho lao động các thuộc-địa Pháp và các nước khác xem. Người đàn bà ấy lại tự lãnh việc gởi báo sách viết ra cho các thuộc địa Pháp ở Phi-châu.

Binh bị bí mật

Impartial. Paris 19 Juin. — Chính-phủ yêu cầu Hạ-nghị-viện bỏ thăm về việc đảng 1000 triệu trong việc binh bị. Ông Daladier, trong tờ báo République, cơ-quan đảng Cấp-tiến, công-kích sự ấy rất kịch liệt. Ông nói rằng: ông Tardieu và Briand không lẽ nào không biết rằng việc như thế sẽ yên ủi những kẻ hâm mộ chiến tranh và sẽ làm mất cả giá trị vấn đề Liên-Âu của ông Briand. »

ĐỨC

Một cuộc xung đột về chính trị

Arip. Saxe 18 Juin. — Đảng-viên Cọng-sản, xã-hội và Quốc-gia xung đột nhau ở Glaucheen (Saxe): một đảng-viên Cọng-sản chết, hai Racistes bị thương nhẹ.

Lại ở Weissenfelos đảng-viên Cọng-sản và Racistes cũng xung đột. Có 8 người bị thương nhẹ.

Ông Modenhauer từ chức

Arip. Bá-lâm 18 Juin. — Ông Modenhauer, tổng trưởng bộ tài chính đã từ chức. Người ta đoán rằng người thế ông Modenhauer là ông Kraemer, về đảng quốc-dân.

Lại lôi thôi với Ba-lan

Impartial. Bá-lâm 19 Juin — Chiều hôm thứ năm ở biên giới Ba-Lan và Đức có xảy ra chuyện lôi thôi. Một người lính Ba-lan đi qua biên giới Đức. Một quan viên Đức đến hỏi bị người lính đó dương súng bắn. Lập tức lính Đức bắn lại, người lính Ba-lan chết.

Ý ĐẠI LỢI (Italie)

Người ta nói rằng cuộc cách mệnh phát xít sẽ có trong trung tuần tháng Juillet.

Đảng Cọng-sản trong cuộc bầu-cử vừa rồi chiếm được 120.00 phiếu với 23 ghế, đã tổ-chức quân đoàn để lo việc đối phó.

NGA

Định dùng tàu bay

Imbartial, Moscou 19 Juin — Nước Nga Xô-viết định đem tàu bay dùng vào những nơi không thể làm đường cái và đường xe hoả được.

Argentine

Nghề buôn người da trắng

Impartial. Buenos-aires 19 Juin — Sở cảnh-sát Argentine (Nam-Mỹ) có bắt được một bọn đàn ông đàn bà chuyên việc buôn người da trắng. Người da trắng bị họ bắt bán phần nhiều là người Đức và Ba-lan. Họ dùng giấy thông hành giả mà đem đi. Hiện ở Argentine và mấy xứ gần đó tính ra có hơn 1.500 người đàn bà Âu-châu làm nghề mãi dâm, giá mua từ 5000 đến 15.000 quan. Bọn buôn người đó, tính quân bình mỗi tháng lời được 15000f. Đến nay sở Cảnh-sát đã bắt được 9 người, còn đương tìm nả hơn 100 người nữa.

BOLIVIE

Quân Cách mạnh chiếm được thành phố

Radio Dép. Bolin 19 Juin. — Có tin đích xác ở Buenos aires nói rằng ở Bolivie có xảy ra nhiều cuộc biến-động rất quan trọng. Tuy chính-phủ cải-chính nhưng nọ nhưng quân cách-mệnh thật có chiếm được thành phố Villazon gần biên-giới và đã tuyên-bố nhiều đều theo Cộng-hòa Xô-viết.

Phong trào gây nên phần nhiều là tự các tay thiếu-niên.

PHẦN-LAN (Finlande)

Rad. dép. Helsingfor 19 Juin. — Tình hình rất rắc rối vì sự những cựu-chiến sĩ yêu cầu đàn áp cọng-sản.

XỔ SỐ QUỐC-TRÁI

Lần thứ ba mươi ba

Ngày 2 Juin 1930

Những số sau nầy trúng 100$00:

(Tiếp theo)

83.454	87.870	92.938	97.985
83.461	87.914	93.132	98.152
83.626	88.039	93.143	98.399
83.709	88.074	93.262	98.618
83.724	88.169	93.394	98.623
83.744	88.423	93.570	98.725
84.155	88.451	93.624	98.741
84.123	88.551	93.971	98.800
84.741	88.660	94.318	99.046
84.823	88.737	94.394	99.082
84.843	88.828	94.400	99.331
84.898	88.914	94.613	99.370
84.979	88.944	94.617	99.447
84.998	89.083	94.711	99.460
85.102	89 263	94.753	99.834
85.261	89.350	94.806	100.082
85.487	89.599	94.858	100.155
85.577	89.648	95.037	100.198
85.696	89.899	95.365	100.290
85.724	89.993	95.407	100.346
85 815	89.994	95:508	100.599
85.899	90.081	95.588	100.619
85.994	90.141	95.960	100.680
95.997	90.162	95.998	100.698
86.131	90.208	96.030	100.913
86.192	90.249	96.045	101.055
86.258	90.299	96.082	101.075
86.319	90.448	98.083	101.418
86.326	90.576	96.301	101.753
86.384	90.582	96.316	101.762
86.446	90.773	96.349	101.791
86.557	90.872	66.357	102.414
86.638	91.127	96.567	102.459
36.644	91.141	96.580	102.488
86.722	71.425	96 588	102.509
86.855	91.705	96.782	102.675
86.877	91.728	96.994	102.792
86.914	91.734	97.053	102.818
87.155	91.825	97.313	102.976
87.346	92.128	97.481	103.548
87.425	92.547	27.515	103.614
87.489	92.571	97.552	103.622
87.632	92.620	97.798	103.735
87.722	92.644	87.851	103.775
87.736	92.887	97.871	103.784

(Còn nữa)

CÁO-BẠCH

Hội SOCIÉTÉ FONCIÈRE DU TONKIN ET DE L'ANNAM (điền địa gia ốc hội), là một Hội lập theo thể-cách Hội vô-danh, vốn mười triệu quan tiền Pháp, mới thành lập tại Hanoi, có lời kính cáo đồng nhân biết rằng kể từ ngày 22 Juin Bản-Hội khai-trương tại nhà số 15 phố Henri Rivière (nhà Hôtel Métropole). Hội-Sở cũng ở đấy.

Hội giao-dịch hết thảy những việc thuộc về bất-động-sản, như là mua bán, đổi trác, cầm cố cùng là quản cố những điền địa gia ốc trong toàn hạt xứ Bắc-kỳ và các tỉnh phía bắc Trung-kỳ cho đến hết địa-phận của Hàn (Tourane).

Chủ quyền giao-dịch mọi việc nầy, Bản Hội đã phó thác cho ông LESTERLIN là nguyên công-sứ, nay về tri-sĩ, mà mấy năm gần đây cũng đã trải coi qua những việc điền địa gia ốc trong xứ nầy. Trợ tá ông thì có quan Kỹ-sư hưu-trí LACOLLONGE đã coi sóc về mọi việc chuyên-môn.

HÃNG THUỐC NORMALE

L. SARREAU

LÀ HÃNG-THUỐC ĐÁNG « TIN-CẬY » HƠN HẾT

Vì thuốc bán rất Tinh-khiết và Hảo-hạng;

Ở xa mua thuốc thì gởi mandat và kỹ-lưỡng;

Catalogue y-dược Bác-sĩ RUDY gởi cho không.

Xin hỏi tại:

N° 119-123 rue Catinat SAIGON

HỘI VẠN-QUỐC TIẾT-KIỆM

MỘT CÁI TIỀN LÀM VỐN — MỘT MẤU TÊN CỔ-PHẦN — CỦA NGƯỜI ĐẠI-PHÁP LẬP RA

Đại-cuộc ở tỉnh Thượng-Hải (Chine) 7. Avenue Edouard VII

Vốn của Hội: 65.000 lượng bạc Trung-Hoa (đã đóng một nửa) và 2.000.000 phật-lăng Đại-pháp (đã đóng một góc tư).

Tính cả đến ngày 31 décembre 1927, Hội sử tích được 26.645.000 đồng bạc Đông Mao dollars sắt tại Thượng-Hải.

TỔNG-CUỘC LỚN Ở ĐÔNG-PHÁP: 25 Rue Guynemer SAIGON — máy nói n° 571

PHÓ-CUỘC coi về TRUNG-KỲ và BẮC-KỲ: 19 Rue Bonpas Indochine HANOI — máy nói n° 650

HỘI LẬP DƯỚI QUYỀN CHÁNH PHỦ ĐÔNG-PHÁP KIỂM CỐ

Số bạc sử tích của Hội gởi tại Kho bạc lớn của Nhà-Nước ở Saigon.

Muốn hà-tiện cho có cái vốn, hoặc để dành cho con gái khi vu-quy, thì nên lấy một Phiếu (BON) của Hội

VẠN-QUỐC TIẾT-KIỆM

GIÁ PHIẾU, NGƯỜI CHỦ PHIẾU ĐƯỢC LĨNH LÀ

Một ngàn đồng

SỐ TÊN NHỮNG NGƯỜI ĐẠI-LÝ Ở TRUNG KỲ

TỈNH	DANH HIỆU CÔNG CHỦ Ở CỦA NHỮNG NGƯỜI ĐẠI-LÝ
Thanh-Hoa	M.M. Bùi Tường Lân, Hồng Lô Tự Khanh, hưu trí, 130 Grand'rue à Thanh Hoa.
Vinh—Bênthuỷ	Lâm quang Nghi, chủ hiệu sách « Thanh đức », rue Maréchal Foch ở Vinh. Thế cho M. Hoàng-Các xin thôi.
Hà-Tĩnh	Võ công Hòa, Hàng làm việc Kiểm bộ, Ex-instituteur, chủ nhà Vận-tải ở Hà tĩnh
Quảng-Bình	Hồ qui Tang, Thương-mãi ở Dongboi.
Quang-Trị	Thịnh Lân, Chủ nhà Khách sạn hiệu Lâm Thạch Hiên à Quảng Trị
Huế	Nguyễn-Tiệu, Ẩm-sanh (tục danh cậu Ẩm-Gái) ở trong thành, góc Bộ-Công.
Faifo	Trần Đại Bảo, Quang Lộc Tự Khanh, hưu trí à Faifo
Quang-Ngai	Trương Quang Luyến, Chủ nhà Khách-sạn à Quảng-Ngãi.

S. E. T. E. G. A.

SOCIETE D'ENTREPRISES DE TRANSPORTS & GARAGES D'ANNAM

Hội S. E T. E. G. A. là hội trách-nhiệm hưu-hạn, vốn được thay đổi, hội sở tại Quinhon, xin bố cáo các ngài biết rằng hội định kêu thêm vốn 20 000$00 nữa, cho được 40.000$00.

Hội S. E. T. E. G. A, trước đã thành-lập theo thức Hội chuyên-trách tập-cổ thường, đã khởi-sự ngày 17 Avril 1927, và mới đây (xem báo Tiếng-Dân số 278) đã đổi lại theo thức hội bây giờ, để cho các ngài cổ-đông, chỉ chịu trách-nhiệm nội cổ phần của mình chung, và nếu muốn ra hội, thì có thể ra được.

Năm đầu hội S. E. T E. G A đã mở hai hãng sửa xe (garages) lớn ở Quinhon và Nhatrang. Lòng chăm chỉ về nghề-nghiệp và sự tinh-xảo của thợ-thuyền đã làm cho hội được đông bạn-hàng thành-tín.

Hội thêm vốn là để được đủ tiền lưu động mà tổ-chức việc buôn bán xe ca-mi-ông (camions, và xe hơi (voitures automobiles) mà các nhà Tây sẵn lòng ký-thác cho hội.

Mỗi phần hùn là 100$00. Những phần hùn ấy sẽ biên-nhận trong tờ kêu thêm vốn của hội.

Các giấy phần hùn phải đính bạc theo mà gởi đến cho Hội-Sở ở Qui-nhơn, hoặc gởi cho Trung-Pháp Ngân-hàng (Banque Franco-Chinoise) hay Đông-Dương Ngân-hàng (Banque de l'Indochine) để ghi vào sổ của hội, lại phải đề cho đủ tên, họ, chỗ sinh đẻ, nghề nghiệp, chỗ ở.

Số vốn kêu thêm đó, khi nào đủ, thì khóa sổ. Nhưng chậm lắm là 30 septembre 1930 Quá hạn ấy, những phần hùn không nhận, sẽ trả lại cho chủ ấy, phí tiền trả lại về phần hội chịu.

Có cần việc gì, xin hỏi Monsieur le Directeur gérant đó là S. E T. E G. A. à Quinhơn.

Ảnh mới tính hạ giá

Thứ ảnh tráng men ngũ sắc là một thứ ảnh mới. Vậy HƯƠNG-KÝ chủ nhân muốn tính hạ giá để chiêu khách. Có thứ chỉ năm hào bạc mà kiểu trông giất nhã giất đẹp, đáng giá năm mười đồng.

NƯỚC MẮM BẮC-ĐẦU

Của

ĐÔNG-LỢI THƯƠNG-CỤC QUẢNG-BÌNH

NGÀN BỒN 1.000$00

Sở làm tại cửa bể NHẬT-LỆ cách tỉnh lỵ 1 kilomètre

Đã được nhiều nhà du lịch tây và ta tới quan sát tại sở làm, chứng chỉ sự tinh khiết và được đặc tiếng ban khen là ngon không pha chế, có thể để hàng mấy mươi năm không đổi mùi

Bản hiệu đã bán khắp cả Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Nam-kỳ và Ai-lao.

Mong rằng các ngài lưu tâm bảo người nhà mua nước mắm Bắc-Đầu để dùng hay đem làm quà cho bạn còn hơn cho vật khác.

Thơ và tiền bạc xin cứ gởi cho M. TRẦN NHẬT TÂN là Directeur của bản hiệu

ĐÔNG-LỢI THƯƠNG-CỤC

Tại sao tứ chi thường hay mỏi mệt và tê buốt? ấy mắc phải bệnh tê, phong thấp-rồi! Vậy mau dùng:

MAO-KÊ TỬU

là thứ rượu chuyên trị về chứng tê và phong-thấp, bất luận nam, phụ, lão, ấu, mắc phải bệnh này thường hay chân tay bải hoải, các đầu ống xương thường thấy bức rức, hoặc đi chưa được nữa dặm đường đã thấy đầu gối mỏi mệt hình như muốn ngã vậy, đàn bà mới ở cữ lấy thứ rượu này vừa uống vừa xoa độ ít lâu thì sẽ không bao giờ mắc phải bệnh tê, vì công dụng của nó rất mau chóng, cho nên thường thường không đủ mà bán, vậy bây giờ đã có rồi, xin mau mau đến bản Dược-phòng mà hỏi, kẻo chậm chân lại hết. Chai lớn 1$80 Chai trung 0$80 Chai con 0$20

Ở xứ Việt-Nam này nhiều người ưa dùng nhất là Rượu nào?

« VẠN-THỌ-CHUNG-TỬ-TỬU »

là thứ rượu rất có giá-trị dùng để bồi bổ khí huyết hư kém, thận thấy bất túc, ăn không được, ngủ không yên, về đường con cháu hiếm hoi, hoặc đàn bà kinh nguyệt không đều, hay ra khí hư, uống đến rượu này liền thấy kiến-hiệu, còn một điều nữa rất tốt là các ngài gặp có việc gì vui mừng, lấy thứ rượu này mà lễ tết lại còn lịch-sự hơn cả thứ rượu khác, vì nó vừa ngon, vừa ngọt lại vừa bổ, cho nên nhiều người ưa dùng rượu này lắm. Chai lớn 1$20 Chai con 0$60

Những thứ rượu thuốc của Bản-Dược-phòng đều đã có giấy phép của Chính-phủ cho lưu-hành trong khắp xứ Việt-Nam.

ĐẠI-QUANG DƯỢC-PHÒNG

47 Hàng Đường Hanoi, giây nói 805 *Haiphong: Đại-lý 51 Phố khách* *Huế: Đại-lý Đồng-Hiên và Vạn-Ích*

NÊN DÙNG

MỘN THUỐC THẦN - TIÊN

thật là hiệu - nghiệm vạn luyện, không sai :

Chuyên môn nghiên cứu Đông, Tây.

Lựa theo khí bẩm của người xử tạ.

Chọn toàn thuốc tốt chế ra,

Cao, đơn, hoàn tán, mọi khoa tinh tường.

Các ngài cần dùng, hay muốn làm đại-lý cho bản-đường. Xin viết thơ về hỏi, sẽ gửi quyển mẫu-hàng biếu ngay.

Thơ và mandat đề như sau nầy :

NGUYỄN-XUÂN-DƯƠNG

nº 122 phố Khách

TONKIN) NAM-DINH

Chuyện "bí-mật" ở xứ ta !

Chuyện «bí mật» ở xứ ta không gì khác hơn là lậu và giang-mai — kẻ có bệnh lấy thế làm xấu hổ, dấu vợ con anh em, tự đi tìm thuốc về uống chẳng nặng lắm, miễn là khỏi bệnh, chẳng kể thầy hay thuốc tốt, cứ họ ai chỉ đâu theo đấy — Ba liều — năm liều — không khỏi — bệnh-nhân đâm chán — thầy thuốc sinh lo — thôi thì ..... gia thêm ít vị độc ... : kinh phấn... ban miêu... thủy-ngân... tam thiên đơn . cho bệnh chóng khỏi (?), trước giữ được danh, sau thu mối lợi — Ai chết mặc ai, tiền thầy bỏ túi — Quả thực các chất độc ấy nếu hoàn lộn với thuốc mà trị giang-lậu thì mau có công-hiệu lắm. Vì các chất độc nó giữ bệnh ngấm-ngầm ở trong, không thể theo đường đại-tiểu-tiện mà phát ra ngoài được. Bệnh-nhân tưởng thế là khỏi hẳn, ăn uống tự-do, không bao lâu bệnh lại tái-phát, làm đau giức gân cốt, gia thịt tê buốt, lở lói khắp mình, sinh thêm nhiều chứng không sao kể xiết. Những hạng lương-y như thế, thiệt có hại lớn với xã-hội — Vì vậy mà thuốc « Hoa-liễu giải-độc » của thầy Hoàng-trạch-Phổ ra đời để cứu giúp những người có bệnh đã dùng nhầm chất độc. Hoa-Liễu tinh chất rất tinh — trị bệnh cứ tuần-tự mà khỏi dứt nọc, không hại đường sinh-dục, và khỏe mạnh như thường. *Hoa-liễu không giám khoe khoang thần-thánh như các hiệu khác, mà cũng không nhất quyết giám nói đảng Một Hai ve là khỏi hẳn được, còn tùy theo chứng bệnh nặng nhẹ và cách kiêng khem trong khi dùng thuốc.*

Đã non một tháng nay các quý khách ở tỉnh xa viết thư về mua thuốc rất nhiều. Bản-hiệu muốn được tiện-lợi, nên đề thêm lời bi-cáo, như ngài nào có tiện làm đại-lý hoặc mua buôn, xin tính giá riêng, và viết thư về thương lượng với hiệu :

NGUYỄN-TỪ dit **SINH-HUY**

Rue de la gare — Vinh

Có trữ bán buôn bán lẻ mà bền thứ tốt, thứ vừa, đủ kiểu — Bán lẻ . O-tây — kính treo mắt — hàng nouveautés — tạp-hóa — giày trắng caoutchouc crêpe mũ soleil mùa nắng —

Chỉ có hãng BEKA được độc-quyền lấy hơi vào đĩa hai bạn NGHĨA-HIỆP-BAN và PHƯỚC-CƯƠNG có tiếng nhất ở Saigon.

CÔ NAM-PHI,

CÔ BẢY-LỰU,

CÔ BA-XUÂN

ai nghe đến lại không hâm-mộ ! Xin mời quý ngài đến hiệu : Mme RICHARD,

Chanson-Orient Rue de la Citadelle à Hué

nghe các điệu mới mẻ TÀI TÌNH của mấy cô hát.

Nhiều khúc rất ai-oán.

Lại mới sang máy BEKA hát như NGƯỜI THIỆT đủ thứ: từ kiểu nào xách đi rất tiện [illegible] ở nhà trong thấy đẹp, GIÁ TỪ [illegible] trở lên.

Các ngài có máy rồi mà muốn nghe như máy BEKA hát, thì nên thay cái mỏ hát BEKA vào thì hát rõ và trong ngay, GIÁ TỪ 5$ trở lên.

Lưng trời phụng múa biển sa
Vì nghe đĩa hát Beka nào nùng

Mới đến thêm đĩa BẮC, Saigon cũng có, đĩa Tây và Cao-mên thật nhiều, và các điệu hát ĐẠO THIÊN-CHÚA tiếng Annam và LATIN hay hơn lúc trước bội phần. Giá từ 1$80 trở lên

Mới có thêm bóng, tượng bên GIÁO, hình có đồng-hồ

Ban đêm trông sáng

Đờn mandolines kiểu mới kêu thật trong

NAM-THIÊN-ĐƯỜNG

Số 46 phố Hàng-Thâng Namđịnh (Tonkin)

là một nhà thuốc dụng công khảo-cứu các môn thuốc Nam thí-nghiệm kinh trị lâu năm, thần-hiệu vô cùng, lại học rộng các khoa thuốc bắc, chữa bệnh rất giỏi, chế-tạo các thứ thuốc cao, đơn, hoàn, tán, rất kinh-nghiệm, ai dùng qua mới biết là thuốc rất hay. Ai cần dùng thứ thuốc gì và ai muốn làm đại-lý bán các thứ thuốc cho bản-đường thì xin cứ viết thư hỏi.

Kê tạm mấy nơi Đại-lý bán thuốc cho bản đường ra sau nầy :

Hiệu Tam-Hoa	NHO QUAN
Hiệu Vinh-Thai	GIA-VIỄN NINH BÌNH
Hiệu Vạn-An	PHỐ VĂN-THI NINH-BÌNH
Hiệu Phan-bá-Liễn	TỨ-VỰ HƯNG-HÓA
Hiệu Tán-Hóa-đường	NINH-GIANG
Hiệu Nam-xương	BẾN-HIỆP THÁI-BÌNH
Hiệu Mỹ-chương	THANH-HÓA
Hiệu Mộng-lương thư-quán	NHATRANG
Hiệu Lưu-thành-Tập	LONG-XUYÊN (NAM-KỲ)

TRẦN-TÌNH

Fournisseur

Quai Courbet Tourane

Bản hiệu chuyên bán đủ các thứ nội-hóa như là gạo, nước mắm, củi, than, gạch, ngói, sắng, gỗ, vân vân. Bản-hiệu buôn bán giữ mực tín thành, đi mua tận gốc về bán, tính thêm ít nhiều đủ tiền công và tiền tàu-phí, chớ không giám ăn lời nhiều, lấy cốt làm sao cho được lòng bạn hàng lâu dài, ấy là lời đó. Vậy nên các ông và các bà có lòng hạ cố đến bản-hiệu, đến mà không đến tận nơi mà cho người nhà đến mua về cũng khỏi phàn nàn mắc rẻ, vì hàng của bản-hiệu đều bán giá nhứt định và tính giá phải chăng. Xin các ông các bà chiếu cố cho, thì bản hiệu lấy làm thâm tạ.

TRẦN-TÌNH kính cáo

MUỐN BÁN

Một dãy nhà ở ngã tư Anh danh trong thành, suốt đến Hộ-thành, rất tốt, ở và cho thuê, đều tiện.

Ai muốn mua xin hỏi chủ nhân là : **Mr MAI-QUANG-LANG**

Secrétaire des Travaux-Publics — HUẾ

Maison VẠN-THỊNH

Quincaillerie Ferronnerie

nº 18 Rue des Médicaments nº 18 HANOI

QUÍ ÔNG { Đồng rương, tủ va-ly và đồ-gỗ Thầu khoán

Bán buôn các thứ khóa, đồng
Bán lẻ rương tủ, — góc, — ổ-ly, — tai đồng, — dây-nẹp, — đinh mũ, — bản-lề, ấm đựng nước trà, — đủ kiểu lân thời rất nhã.

Đồ dùng cho thợ thuyền, đồ sắt làm nhà, làm mồ, sắng, cuốc, vân vân.

Các thứ sơn đủ mầu, — bắc-in (cositar) các thứ bột sơn. — bột ocre-jaune, — ocre rouge, vân vân.

Quạt hoa, — dù-giấy, dù-vải, (ombrelle) theo lối Nhật-bổn, đàn-bà Ân-tây vẫn thường dùng.

Nhận đúc và làm các thứ hàng sắt, đồng theo kiểu mẫu gởi.

Hàng tốt giá rẻ hơn mọi nơi. Xin đồng bào chiếu cố.

Chủ nhân :

Madame ĐẶNG-THỊ-HẢO Kính cáo

Bỏ huyết mới thay huyết cũ

Hiệu Tam-Tinh có thầy xem mạch biết đích bệnh căn, hoàn, tán, cao, đơn, chế luyện theo lối mới; chữa đủ các chứng bệnh người lớn trẻ con, dù mới dù lâu cũng đều khỏi cả đến như những bệnh sắp nguy cấp đến nơi, các thầy đã chê, khi mời đến bản-hiệu chữa khỏi được nhiều, còn những bệnh không thể khỏi được thì bản-hiệu cũng nói cho bệnh nhân biết trước, người giàu có lấy phải giá, người nghèo cùng quá không tiền xin thuốc cũng cho, xin kể các chứng bệnh như sau nầy :

Đàn ông mộng-tinh, gi-tinh, hoạt-tinh, lãnh-tinh, không đẻ; đàn bà kinh-thủy không đều, huyết ít, huyết đen, huyết hôi, huyết sám, khí hư, bạch đái, không đẻ hay có đẻ không nuôi, bằng huyết, thai tiền sản hậu: đau bụng, đau tức kinh niên. Các thứ thuốc nói trên mỗi hộp 1$00, sáu hộp 5$00, ho lao, ho hen-đờm suyễn, thổ huyết, khái huyết, tiện huyết, nục huyết, mỗi chai 1$50, phong thấp, phi thũng, tê bại 0$50, trẻ con cam tích tả lỵ, cảm sốt, tứ thời hàn nhiệt 0$50 một thang, đau mắt màng mộng hay là nhài quạt, chỉ cho một lọ 0$50 là tan hết màng mộng, lọ con 0$25, đau mắt có lông cặm, hay sa lông mi, bản hiệu chữa theo lối hóa học một ngày thời khỏi, mắt đẹp mà không có sẹo, mỗi mắt 5$00, người nghèo giả nửa tiền 2$50, lậu và giang mai bản-hiệu chữa rứt nọc không tốn tiền lại sinh đẻ như thường, 1$00 một chai, cha con 0$50, nọc lậu hay nọc giang mà lây sang người đàn bà sinh ra kinh không đều hoặc sinh bạch đái, không đẻ hay có đẻ không nuôi, hộp nhỏ 1$00, hộp nhỏ 0$50.

Thuốc cai nha-phiến văn-minh uống vào người rất khỏe nặng độ 10 ngày nhẹ thời tuần-lễ là hết bệnh nghiện, chính chủ-nhân đã có số thở làm tôi vua Mãn đã 20 năm giời nhất nhật nhị thời đêm nhang bất tuyệt chỉ hận cả ngày, công việc chỗ nài, nghĩ đến rất phiền, nên hóa bất nhang, bỏ công nghiên-cứu, được thứ thuốc cai, lấy mình thí nghiệm, khi cai được thấy dễ dàng bệnh tật, tuy không ăn ngủ đều hòa, đại tiện khoan khoái, ngài nào muốn chữa khỏi con ma nha-phiến, thật dễ như chơi, xin viết thơ cho tôi kể bệnh minh bạch, hút nhiều hay ít, có tật bệnh chi không, người yếu hay khỏe để tôi chế thuốc cho hợp với bệnh gởi cách lãnh-hóa giao-ngân, nếu không bỏ được thời xin giả lại tiền, nhọc chỉ tam nguyên, nặng tiền gấp rưỡi, cực nặng gấp đôi, hạng nặng nhất 5$ 0, hạng nhì 3$00, hạng ba 2$00, hạng tư 1$00, chai con 0$50

Viết thơ xin đề :

Monsieur **Trần-đắc-Sử**

dit TAM-TINH

Phố Tiện-sinh số 20 HANOI

Khi xem thấy bài Cáo-bạch thuốc cai nha-phiến cải lương

Chắc rằng độc-giả có người bình-phẩm rằng : Thời buổi văn-minh, cũng lắm chuyện kỳ, ước độ quá nửa thế kỷ trước đây, thấy đăng Tiên-Đế có ra thập điều cho dân tuân cấm, ngày nay chữa bệnh thuốc phiện cũng có thập điều, lại còn tra hỏi bệnh nhân căn vặn như quan dự thẩm tra xét tội nhân, thế ra nhiều người nằm nghiện, thượng phạm [illegible] thuốc thế có lạ không ? Vậy tôi xin đáp lại rằng : Trong quãng hai ba mươi năm về trước, tình cảnh thuốc phiện chưa có nào nhiệt, như thế ngày nay, chỉ nơi thành thị mới có kẻ dùng còn chốn thôn quê, mấy người am hiểu, nay khắp các làng, điền thổ xan xát, mà số con hương đã tăng bách bội, góc bể miền rừng, lại càng lắm quá. Than ôi ! bệnh nghiện nguy hiểm truyền nhiễm rất mau, mà số dao cầu, rịn đều bám đặc, không ai ra sức, kẻ cứu, thuốc men, để mà điều trị, chỉ thấy quảng cáo, lọ lọ ve ve, tiền tiền bạc bạc, thuốc khách cũng vậy, xem ra chỉ bán lấy tiền xong tay, còn mặc bệnh nhân, xoay nhau với thuốc, thì bỏ sao được

Nay tôi vì lòng luyến ái với bạn đồng bào, hiểu biết tình trạng, nên mới tận tâm kẻ cứu, thí nghiệm công phu, biết tỏ bệnh nghiện và cách điều trị, lại chế được thuốc, công hiệu phi thường, nên phải hồi kỷ, cho biết bệnh tình kẻ nặng người nhẹ, rồi luyện thuốc men, để mà điều trị thì mới công hiệu. Vậy nên ai dùng thuốc này, bất kỳ nặng nhẹ bỏ dễ như chơi, khi dùng mới biết.

TRẦN ĐỨC CẢNH

39 phố Đình-Tân Nam-định

HÀNG TƠ' LỤA

Hàng toàn tơ, giá rẻ, hàng bền, nhờ dệt bằng máy kiểu mới ở Âu-châu lại vừa mau vừa tốt.

Hiện có Lãnh, Lụa, Nhiễu, Cẩm-châu bông nhỏ vân vân... có trắng, đen và các mầu.

Bán buôn và bán lẻ

Xin các ông các bà giúp cho công-nghệ nước nhà mau phát đạt mà hỏi lấy mẫu và giá tại :

TISSAGE MÉCANIQUE DE SOIERIES

Flachet Levannhan & Cie

Huynhkim près BINHDINH

BAC-NINH

Bệnh quỷ đã có thuốc tiên ! !

Nếu ai mắc LẬU, hay TIM-LA, hay LẬU nhập CỐT nghĩa là khắt rồi bỗng trong người nhọc mệt thèo đêm uống rượu thì càng có mủ, hay trong thịt nó buồn như hiếu, hay cần cái nhất một cái, nem đã có mủ, vì các vi-trùng GONOCOQUE, COQUE nó ăn vào trong xương, trong máu, hễ trở giời thì như vậy, bệnh này rất nguy hiểm và chuyền nhiễm, nếu đã cao lâu RÀ thì người ấy mắc bệnh đau GIẢ-CON (Métrite) khí hư huyết bạch, bằng huyết v, v, thì tính đã rất hàm, nếu đã con thì hay bằng mắt, của TIM-LA nhập CỐT, người khác như trong máu trong, xương của vi-trùng SPIROCHETE DE SCHANDINE cho nên trở giời hay sốt, đau đầu, đau mình, đầu các đầu xuống, chân tay mỏi mệt, các cái nọc này nó chuyền-nhiễm rất là nguy hiểm, vì thế cho nên ta nhiều người đã rồi, đã ra bài ra bọc, đã con thêu cái nọc, thiếu cái hàn, ta cho là đã quấy ngỗ, vì cái nọc này nó chuyền-nhiễm sang tự tác thụ thai, nếu mắc bệnh không tìm được thứ thuốc thần hiệu nầy thì các nọc ấy nó chuyền nhiễm sang mấy mươi đời, như cha sang đến chắt chít, v, v, vì thế nhiều người thế không có bệnh khi xem máu thì trong có vi-trùng TIM-LA, còn như bệnh NỮ LẬU (Chaude-mou) bệnh này nó cũng có vi trùng BACILLE DE DUCREY, các vi-trùng này nó sâu, ăn vào trong xương, trong máu, nó cũng nguy hiểm như TIM-LA, bệnh này cũng có nhiều người mặt hại đến thân thể, vậy các ngài mắc phải các bệnh này đã nặng, hay bệnh nhập CỐT mấy mươi năm, hay mới mắc phải, thì lập tức dùng ngay thuốc HIỆU HOÀNG-VĂN-ÁP, số nhà 67 phố Ninh-xá Bắc-ninh (Tonkin) thế nào cũng phải mau khỏi, và rất hết nọc, người có bệnh uống thuốc vẫn đi lại làm ăn như thường, khỏi bao giờ không biết, thực thế vậy, nếu RÀ đã thai uống cũng được không hại gì cả, thuốc LẬU, 1$00, TIM-LA 3$00, thuốc CHANCRE-MOU cũng và bài 3$00, ĐẠI-LÝ LÊ-NAM-HƯNG Commerçant Rue de Gia-long à PHAN-THIẾT, PHU-RÀ 87 Rue des Médicaments (Phố Hàng-Đào) HANOI nếu ngài muốn mua thì gởi cho một ít tiền trước cho bản hiệu gởi lấy bản giám nghĩa rất chắng, cho nhà [illegible] muốn làm đại-lý xin viết thơ về bản-hiệu.

NAM-KỲ

THÀNH-CÔNG: BÁC-THÁNH-DƯỢC ?

(1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8)

Trừ-tả, Bổ-huyết, Giải-lao, Ngũ-lâm, Hóa-đàm, Bổ-tả, Tán-ban, Cấp-cứu

Của hiệu TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG N. 4 Rue de la Gare HOCMON

Tế-cấp thành-công bác-thánh-dược :

Có tám thứ thuốc hay cứu giúp nhiều bịnh đã được THÀNH-CÔNG nên gọi là Thành-công bác-thánh-dược :

1· **THẦN-HIỆU TỂ-BẠI-HOÀN** ; Kính cáo tam-kỳ đồng bào ai mắc bịnh phong tả, bại xuội, nhức mỏi thế nào, hoặc đàn bà đẻ mà tê bại, hãy mau mau gởi thơ đến Bổn hiệu TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG HOCMON kíp lấy thuốc trừ tê mà uống thì ắt dư [illegible] mạnh, giá mỗi hộp là 1$20.

2· **ĐIỀU-KINH BẠCH-ĐÁI-HOÀN** ; Qui bà, quí cô, đùng bổ huyết, điều kinh và trừ bạch đái hạ, trừ xây xam bết xốt ruột bết nhức mỏi, dùng thuốc nầy thì được tươi nhuận da thịt rất thiệt hay, mỗi hộp giá là : 1$00

3· **SÍ-LAO BỔ-TẠNG-HOÀN** ; Là thứ bổ tinh thần cho qui ông, qui thầy, và qui Học sanh bổ phổi trừ ho, tức ngực đau lưng hoặc di-tình cùng làm việc mệt mỏi, bổ lao giải trí . . . . thường dùng thì được *ích thọ diên niên*, giá mỗi hộp là : 1$00

4. **NGŨ-LÂM BẠCH-TRƯỢC-TÁN** ; Trị về chứng đau lậu *kim-thời*, thuộc về bịnh ngũ-lâm hoặc lâu hoặc mau, dùng thì rất đúng hay, mỗi lố 12 bao giá là : 2$00

5· **HÓA-ĐÀM CHỈ-KHÁI-TÁN** ; Chủ trị về các chứng ho rất thần hiệu, mỗi số 12 bao giá là : 1$00, có thứ thuốc hoàn ho về phần ho huyết hoặc ho phong ho lang-bậu 12 hoàn giá 1$00.

6· **BỔ-TÁ-HOÀN** ; *Thứ nầy tục danh* **THUẬN-QUYÊN-TỂ** *hiệu đồng-hồ treo; dễ dàng xổ các giống độc và đàm độc, làm cho thanh trường giải sắt, trừ các chứng đau bụng lâu năm, hoặc đi vàng chói nước, mỗi chục 10 bao giá 2$00.*

7· **THÁNH-NHIỆT GIẢI-BẢN-TÁN**; chủ trị về *nam phụ lão ấu* các chứng ban chẩn tích nhiệt bịnh hậu hoặc con nít đổ mồ hôi đầu tích-nhiệt mỗi lố 12 bao giá 1$00

8· **ĐOAN-DƯƠNG CẤP-CỨU-HOÀN** ; chế ngày đoan dương *mùng-năm tháng năm* để trị các chứng gấp ngặc như là : thổ tả, cảm mạo, thời khí, dịch khí nóng lạnh nhức đầu, khi lên non lúc xuống biển, đem theo hộ thân, giá mỗi hộp 1$50.

B-H sẵn có **LÃO-THỤC-ĐỊA** *cửu chưng cửu sodi* mỗi lượng 1$00 và **LỘC GIÁC GIAO** nấu kỹ lưỡng thượng hảo hạng để làm tề hoặc ho thổ huyết dùng thay mà uống bổ, mỗi lượng 1$20.

Thưa qui vị đồng bào, Tám thứ thuốc nói trên đây, toàn là tánh chất *cao lương phong vị* của bổn hiệu tinh chế. Thỉnh qui cô qui thay dùng mà bổ dưỡng thì ắt được khương cường qui-thể, thấy linh nghiệm, CHẲNG HỀ SAI.

Cách gởi mua thuốc, thơ hoặc mandat thì đề :

Monsieur **TRƯƠNG-MINH-Y**, Directeur **TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG**

N· 4 Rue de la gare HOCMON Giadinh

Qui ngài có mua các thứ thuốc nói trên đây, xin nhớ mua mandat gởi trước, thì tiền cước về phần **BỔN-HIỆU.**

Muốn đến Bổn hiệu do ngang bến xe lửa Hocmon đậu.

Bác-Thánh-Dược của nước nhà, xin đồng-bào lấy lòng huệ cố.

Giúp nhau thánh-dược nước nhà ?

Trước lo quyền lợi, sau là vệ sanh.

Đồng bào ở xa gần muốn hỏi việc chi cần ích bổn hiệu trả lời ngay.

MỘNG - LƯƠNG - ĐƯỜNG

TẾ - CHÚNG - TẤT - THẮNG - HOÀN

Một ngàn bức thơ minh - tạ

Hoàn thuốc nầy trị bịnh Thời-khí (*Dịch tả*) rất thần hiệu. Bổn đường chế ra để giúp Đồng-bào trong cơn nguy cấp, đã được sở Thái-y-viện chứng nghiệm.

Bịnh nầy rất rất quanh năm, chẳng xứ nầy thì xứ khác, phần nhiều nơi đồng ruộng, chốn thôn quê, xa thầy, không thuốc, phải nên sẵn có để phòng.

Hơn bốn năm nay gởi cho khắp cõi Đông-Pháp, dùng đều mạnh đã, hằng ngày những thơ gởi đến xin thuốc và lời cám ơn kể dư

Hỡi Đồng-bào ! !

Ai cần dùng thuốc ấy, ở gần thì đo nơi bổn-đường mà xin, ở xa thì gởi thơ đến để chỗ ở tên họ cho rõ ràng và gởi theo 25 xu Timbre (1) để gởi thuốc, thì bổn-đường mau mau gởi đến cho liền. Cách đàng thì có chương trình chi vẻ sẵn sàng.

Kính cáo

lại có đại-lý bán thuốc hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN (HÀ-NỘI) ; [illegible] và các hiệu thuốc trữ danh trong cõi Á-đông.

Trong tiệm sẵn có danh-y coi mạch bốc thuốc, tiện cho chư qui-vị trong lúc cần dùng.

MỘNG-LƯƠNG-ĐƯỜNG

Pharmacie et médecin

n· 80 avenue Đại-ngãi n· 80 à SOCTRĂNG (Cochinchine)

(1) Vì bấy lâu có nhiều người gởi thơ đến xin thuốc, bổn-đường sẵn lòng gởi thuốc đến thế mà không lãnh, làm cho thất tổn nhiều bề.

Trong 3 tháng hè ???

Các qui khách mua hàng của bản hiệu từ 6$00 trở lên thời không phải chịu tiền cước phí chi cả ;

Soulier en boxcalf beige ganiture boxcalf acajou foncé ou Verni marron. Semelle en Crêpe Anglaise 9$00

Semelle en cuir Française 8$00

Soulier en toile blanche ganiture boxcalf foncé

Semelle en Crêpe Anglaise 6$00

Semelle en cuir Française 5$00

Soulier en toile blanche semelle Crêpe 5$00

Mới soạn xong catalogue 1930

Qui khách mua hàng xin gởi nửa tiền trước lấy catalogue xin gởi timbre 5 xu

AN-THÀNH

37 phố hàng Đào HANOI

Mới có chè Tàu ướp hoa Thủy-Tiên bán 0$80 một chai

MAGASIN DE SOIERIES

TÂN LỢI

138-140, Rt Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bổn-hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải như là : lãnh, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm-châu v v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trô. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt-bổn v v... Khăn đội đầu rất và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trở bán sỉ và lẻ đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu "Teinture Idéale" danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits "Kim-Thời" của bổn-hiệu chế-tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn-hiệu (mua sỉ có huê-hồng).

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu Quảng-vạn-Thành Nội-hóa N· 120 Isonnal Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn-hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Ở xa xin viết thư thương-nghị.

TÂN-LỢI

138-140, Rt Tổng-đốc-Phương Cholon

Imprimerie TIẾNG-DÂN, HUẾ

Directeur gérant HUỲNH-THÚC-KHÁNG